

són determinades per la mateixa estructura. La part més antiga és localitzada en la capçalera i la nau de migdia, que per les característiques de l'aparell i també per la tipologia de la planta podria ser datat com una construcció de final del segle X. La nau de tramuntana devia correspondre a una ampliació del segle XI o potser de principi del segle XII. L'absis d'aquesta nau és una construcció de mitjà segle XI d'estil llombard. Amb tot, aquest absis va ser modificat quan va ser sobrealt, moment en què segurament es va eliminar el possible fris d'arcuacions que devia coronar-lo i hi van deixar una senzilla cornisa que fa un biaix invertit.

SANT PERE DE REIXAC. Interior nau de migjorn amb l'absis preromànic al fons.

Text, fotos i planta: Josep M. Masagué i Torné. arqte.

BIBLIOGRAFIA

Casades, 1932: CASADES i GRAMATGES, Pelegrí. "Campanar de l'església de St. Pere de Reixac, a butlletí del CEC, vol. XLII, núm. 451. Barcelona: 1932, pp. 370-371.

Masagué, 1991: MASAGUÉ i TORNÉ, Josep M. "Sant Pere de Reixac. Arquitectura", dins, "Catalunya romànica, vol. XVIII. El Vallès Occidental, el Vallès Oriental". Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana. 1991, p. 127.

Pallàs, 1958: PALLÀS i ARISSA, Camil. "Conservación de monumentos" a "San Jorge", núm. 30. 1958, p.13

Pallàs, 1961: PALLÀS i ARISSA, Camil. "Actividades del servicio de conservación de monumentos" a "San Jorge", núm. 43. 1961, p.27

Ubach, 1931: UBACH, Francesc. "Sant Pere de Rexach", dins "Arxiu. Butlletí del Centre Ex. de Terrassa", nº 70 any XIII març-abril 1931. Terrassa: Centre Excursionista de Terrassa. p.114-118.

Vall 1976: VALL i RIMBLES, Ramon. "Sant Llorenç de Fontcalçada i les esglésies d'absis de ferradura". Sabadell: l'autor, pàg. 15 i 23.

Vall, 1991: VALL i RIMBLES, Ramon. "Sant Pere de Reixac. Història", dins, "Catalunya romànica, vol. XVIII. El Vallès Occidental, el Vallès Oriental". Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana. 1991, p. 126.

AARS
AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 124

20 de gener de 2013

VALLÈS OCCIDENTAL

SANT PERE DE REIXAC (MONCADA I REIXAC)

La primera notícia de l'església és de l'any 977, tot i que, com a terme "*Rexaco*", surt l'any 942. L'any 992, el prevere Barceló hi jura el testament sacramental sobre l'altar de Sant Joan Baptista, que hi havia a Sant Pere. Com a parròquia no es documenta fins l'any 1028.

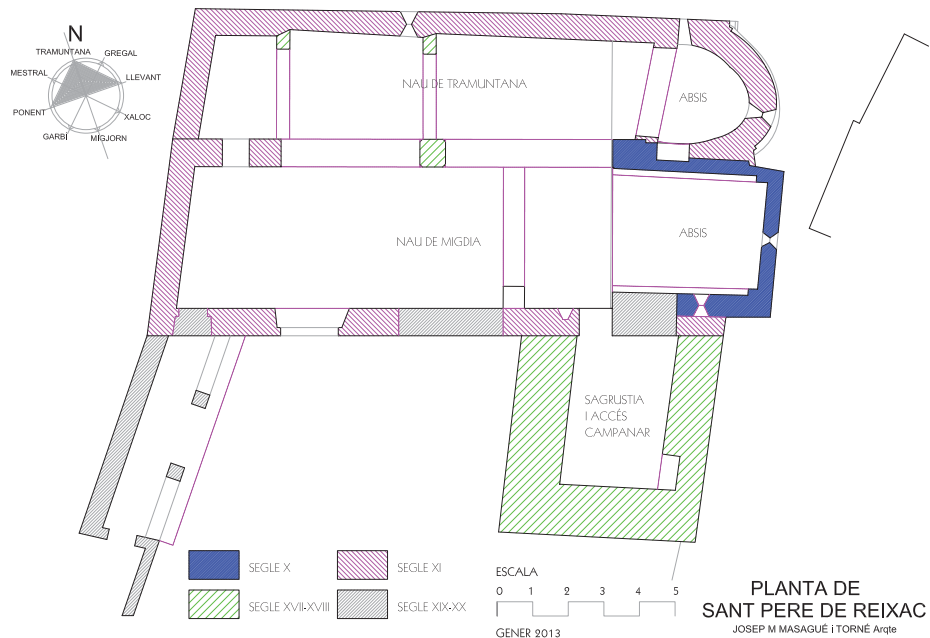
Un tal Ramon deixa en testament l'any 1036, dos mancusos a Sant Pere, "*in opera*", obra que devia ser acabada el 28 de desembre de 1049, doncs en aquesta data va ser consagrat pel bisbe de Barcelona Guislabert.

El 1171, el bisbe va cedir-la a la canònica de BCN.

L'any 1344, s'hi va enterrar Alamanda de Reixac, el sepulcre amb els ossos s'hi guardà fins la guerra del 1936 en que fou destruït juntament amb la capella on era situat, la del Roser. Ja el 1581, el papa Gregori XIII, la va unir al monestir de Sant Jeroni de la Murtra fins que l'any 1778 la convertí en vicaria perpètua i la separà del monestir. L'any 1876 passà a ser una tinença de la parròquia

SANT PERE DE REIXAC. Vista general.

de Montcada.

L'església de Sant Pere de Reixac és un edifici de dues naus encapçalades cada una per un absis. Les naus, paral·leles i orientades de ponent a llevant, són de planta rectangular, més o menys regular, i les cobreixen, una volta de rebaixada moderna la de migjorn i un cel ras de llatas de fusta i rajoles de ceràmica, la de tramuntana, que amaguen una coberta feta amb bigues de fusta. Malgrat tot es pot observar l'arrencada d'una volta de pedra amb les emprems de l'encanyissat que va fer de cintra, en el mur de tramuntana de la nau de migjorn. Adossat a aquest mur i just a tocar de l'absis hi ha un cos de planta quadrada, de dimensions força grans, que forma la torre del campanar. Aquesta nau, que és la més ampla, és rematada per un absis de planta rectangular, el qual es cobert per una volta rebaixada. La nau de tramuntana és rematada per un absis semicircular molt modificat, que s'ha interpretat com que fos de planta ultrapassada, tot i que les modificacions que presenta fan molt difícil poder-ho confirmar. La volta que cobreix aquest absis també és moderna. Totes dues naus es comuniquen a través de dues grans arcades rebaixades, sostingudes per un pilar central, que substitueixen el mur que les separava.

S'accedeix a dins de la capella per una porta adovellada i arc de mig punt situada al mur de migjorn, que tot i que manté l'emplaçament original, és el resultat d'una modificació posterior.

La nau de migjorn és il·luminada per dues finestres de doble biaix i arc de mig punt situades en el mur de migjorn de les quals una és tapada per la construcció del campanar. Els absis tenen també dues finestres cada un; el de mig-

SANT PERE DE REIXAC. Absis romànic.

biaix.

La torre del campanar és un cos exempt de tres plantes, les dues primeres són de planta quadrada i la tercera octogonal. Aquest campanar té quatre petites espitlleres a la planta segona i quatre més a la tercera, aquestes són allargades i amb arc de mig punt. Els murs exteriors són ornats amb un joc de cornises de maó; una de molt senzilla, formada per dos gruixos de rajola esglaonats, se situa a la base de les finestres de la planta tercera, que es repeteix per sobre de les finestres i es remata l'edifici amb una cornisa més complexa formada per diferents gruixos de rajola esglaonats i una filada de rajoles aplanades posades a sardinell.

Els murs exteriors, molt modificats, presenten uns paraments llisos sense cap mena de decoració. Només l'absis de la nau de tramuntana presenta exteriorment una ornamentació que consisteix en dues lesenes. Aquestes, situades una a cada extrem de l'absis, parteixen d'un sòcol i es perden sota una cornisa de biaix dret. L'absis va ser sobrealçat amb un mur que té dues filades fetes amb la pedra inclinada, *-opus spicatum-*.

Els murs d'aquest edifici presenten un aparell molt poc uniforme, a causa, principalment, de les moltes modificacions que ha sofert en el transcurs del temps. Aquest aparell és, en general, format per pedres sense tocar de mida petita disposades en filades no molt regulars. La nau de tramuntana presenta, exteriorment, un aparell fet amb pedres de mida mitjana, disposades en filades horitzontals força uniformes. Les pedres presenten el treball just per deixar més o menys llis el parament del qual formen part, i a la vegada per mantenir la uniformitat i regularitat de les filades.

En l'anàlisi d'aquest edifici hom observa diverses etapes constructives que

jorn en té una de centrada i l'altre al mur de migjorn que va ser tapada pel campanar i, posteriorment, oberta d'una manera esbiaixada per poder donar a l'exterior. L'absis de tramuntana en té una de centrada de doble biaix i una altra al costat de tramuntana, aquesta última és més moderna i és d'un sol